



Vargitmossenin tuulivoimapuisto, Vöyri

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Vargitmossenin tuulivoimapuisto, Vöyri

Hankkeesta vastaava

Kustens Vind Oy Ab, Teknologiapuisto 1, 61800 Kauhajoki

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut FCG Finnish Consulting Group Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista

Hankealue sijaitsee noin 17 kilometrin etäisyydellä Vöyrin keskustaajamasta kunnan koillisosassa. Etelä-Pohjanmaan maakunta sijoittuu hankealueen kaakkoispuolelle lähimmillään noin 300 metrin etäisyydelle hankealueesta. Hankealueen laajuus on noin 1 200 hehtaaria. Voimaloiden lukumäärä hankealueella on enintään 9. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden suunniteltu roottorin halkaisija on noin 200 metriä kokonaiskorkeuden ollessa korkeintaan 300 metriä. Hankkeen sähkönsiirto toteutetaan 20–45 kV:n maakaapeleilla tuulivoima-alueen luoteispuolelle Oravaisten tehtaan läheisyyteen rakennettavalle sähköasemalle.

YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot

Tuulivoimalat

VE0: hanketta ei toteuteta.

VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään 9 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho maksimissaan 10 MW.

VE2: Hankealueelle rakennetaan enintään 6 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho maksimissaan 10 MW.

Sähkönsiirto

VEA: Hankkeessa tuotettu sähkö siirretään voimaloilta hankealueen luoteispuolelle Oravaisten tehtaan läheisyyteen rakennettavalle Vargitmossenin sähköasemalle. Siirto toteutetaan kokonaan 20–45 kV maakaapeleilla, ja kaapelin pituus on noin 3,1 kilometriä. Vargitmossenin sähköasemalla hanke liitetään valtakunnan verkkoon 110 kV:n Jussila-Lotlax (Oravaisten haarajohto) voimajohtoon.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN VIREILLETULO

Kustens Vind Oy Ab on 21.2.2024 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Etelä-Pohjanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (jäljempänä ELY-keskus) Vargitmossenin tuulivoimapuisto hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 7 e) *tuulivoimahankkeet, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia* perusteella.

ENNAKKONEUVOTTELU

Yhteysviranomaisen järjesti ennakoneuvottelun 25.8.2021 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakoneuvotteluun osallistuivat yhteysviranomaisen lisäksi Kauhavan ja Vöyrin kunnan, Pohjanmaan museon, Etelä-Pohjanmaan museon, Uudenkaarlepyyn kaupungin, Pohjanmaan liiton, hankevastaavan ja konsultin edustajat.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 5.3.2024 - 3.4.2024. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/vargitmossen-tuulivoima-YVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Vöyrin kuntaan ja Kauhavan ja Uudenkaarlepyyn kaupunkeihin julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Ilkka-Pohjalainen ja Vasabladet lehdessä julkaistulla lehti-ilmoituksella.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa seuraavissa paikoissa

- Vöyrin kirjasto (Härmäntie 8, 66600 Vöyri)
- Vöyrin kunnantalo (Vöyrintie 18, 66600 Vöyri)
- Oravaisten kirjasto (Öurintie 31, 66800 Oravainen)
- Kauhavan kaupungintalo (Kauppatie 109, 62200 Kauhava)
- Alahärmän kirjasto (Kirjastokuja 4, 62300 Härmä)
- Uudenkaarlepyyn kaupungintalo (Topeliuksenpuistikko 7, 66900 Uusikaarlepyy)

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus tiistaina 19.3.2024 klo 18.00 johon pystyi osallistumaan etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 20 henkilöä ja mukana etäyhteydellä noin 5 kuulijaa. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat muun muassa värähtelyn ja välkkeen terveysvaikutukset, voimaloiden sijoittelu, ihmisten viihtyvyys ja purkkukulut.

ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPIITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 27 lausuntoa ja 10 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/vargitmossen-tuulivoima-

YVA. Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista ja mielipiteistä

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä alueella radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja. Pyytävät huomioimaan teleliikenteelle aiheutuvat haitat ja sen ettei kyseisen hankkeen vaikutusalueelle jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Digita Oy:n mukaan vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Yhtiö kuitenkin muistuttaa, että tuulivoimahankkeet voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ja häiriö voi vaikuttaa viranomaisen vaaratiedotteiden saatavuuteen ja yleiseen turvallisuuteen. Vaikutukset antenni-tv:n vastaanottoon tulisi ottaa huomioon arvioinnissa ja tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen on tutkittava hyvissä ajoin. Tuulivoimahankkeesta vastaava on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoimahankkeet.

Elisa Oyj pyytää huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Fingrid Oyj muistuttaa, että kantaverkkoliittymä tulee toteuttaa noudattaen Fingridin yleisiä liittymisehtoja, joissa määritellään tekniset vaatimukset ja sopimuspuolten oikeudet ja velvollisuudet. Lisäksi voimalaitosten on täytettävä Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset. Hankevastaavan on huolehdittava, että kaikki sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset

Fintraffic Lennonvarmistus Oy muistuttaa, että ilmailulaki määrää lentoesteistä siten, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Ilmailulain 1.10.2023 voimaantulon muutoksen mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle.

Ilmatieteen laitoksella pyytää huomioimaan, että alueella on runsaasti tuulivoimaa ja ne aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimuksiin ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun.

Kauhavan kaupungin ympäristölautakunta kertoo, että Kauhavan kaupunginhallituksen asettama tuulivoimaloiden etäisyys asutukseen on 2

3.5.2024

km, joka pitää ottaa huomioon sijoittelussa. Hankkeella tulee olemaan huomattava yhteisvaikutus muiden alueen tuulivoimaloiden kanssa Kauhavan kaupungin maisema- ja kulttuuriympäristöihin, minkä vuoksi maisematarkastelussa tulee ottaa huomioon myös suunta Kauhavan kaupungin puolelta ja ottaa huomioon niissä myös alueen muut tuulivoimalat todennäköisin toteutuskorkeuksin.

Voimassa oleva Pohjanmaan maakuntakaava 2040 ei sisällä merkintää tuulivoima-alueesta. Luonnosvaiheen Pohjanmaan maakuntakaava 2050 hankealueelle on rajattu tuulivoima-alue. Kuntakaava ei saa olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista. Halutaan hankesuunnitelmaan esitettävän perusteet tuulivoima-alueen laajentumiselle ja voimalaitosten määrän kasvulle.

Muistutetaan, että rakenteiden poistaminen ei voi jäädä alueen maanomistajien tehtäväksi.

Luonnonvarakeskus (Luke) huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Hankealue sijoittuu Jekon susireviirille. Luke huomauttaa, että tehdyt suurpetoselvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina ei voida tehtyjen selvitysten avulla määrittää. Luke näkee, että tämän hankkeen arviointiselostuksessa tulee osoittaa erityistä painoarvoa ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Länsirannikon ympäristöyksikkö muistuttaa voimala-alueen laajuuden sekä yksittäisten voimaloiden hyvän suunnittelun tärkeydestä, jotta ihmisiin ja ympäristöön kohdistuvat kielteiset vaikutukset voidaan minimoida. Voimalat tulee sijoittaa siten, että ympäristöministeriön ohjeavrot melulle eivät ylitä.

Melumallinnuksessa on otettava huomioon myös lähialueelle jo rakennettujen tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset. Valo- ja varjostusvaikutuksia saa esiintyä niin lyhyen ajan vuodesta, ettei ympäristön häiriintyvälle kohteille aiheudu kohtuutonta haittaa, Länsirannikon ympäristöyksikkö käyttää raja-arvona 8 h/vuosi.

Hankealueella sijaitsee kolme pohjavesialuetta. Pohjaveden laatu ei saa heikentyä pohjavesialueella tai yksityisissä kaivoissa.

Jään irtoamisen riski roottorin lavoista on otettava huomioon teiden läheisyydessä ja alueilla, joilla voi oleskella ihmisiä. Sähkönsiirrossa on hyvä käyttää maakaapelia.

Metsähallitus huomauttaa, että hankealue rajautuu suoraan Natura-alueeseen ja lähin suunniteltu tuulivoimala sijoittuu 400 metrin päähän alueesta. Metsähallitus näkee tarpeellisena tehdä luonnonsuojelulain 35 § mukainen arviointi tuulivoimapuiston vaikutuksista Paljakanneva-Åkantmossenin Natura-alueeseen ja huomauttaa myös tuulivoimapuistojen ja -hankkeiden yhteisvaikutuksista alueeseen.

Metsähallitus katsoo, että osana hankkeen pesimälinnustoselvitystä olisi perusteltua päivittää Paljakanneva-Åkantmossenin linnustotietoja erityisesti alueen suolinnuston osalta. Hankkeen vaikutukset uhanalaisiin petolintulajeihin tulee arvioida huolellisesti osana YVA-menettelyä. Lisäksi tiedot lajien reviireistä ja käytössä olevista pesäpaikoista tulee tarvittaessa tarkastaa ja esittää osana YVA-selostusta. Metsähallitus pitää esitettyä selvitystä tuulivoimaloiden törmäysten kannalta alttiiden lajien, erityisesti uhanalaisten petolintulajien lentoreittien suhteen tarpeellisena. Metsähallitus korostaa, että selvitys tulee toteuttaa riittävän laajana, jotta sen pohjalta on mahdollista tehdä luotettavia johtopäätöksiä lintujen liikkumisesta ja lentokäyttäytymisestä.

YVA-ohjelmassa esitetty muuttolintuselvitys on muutonseurantapäivien määrän suhteen liian kevyt ja tehtyä selvitystä tulee täydentää joko maastoseurannoilla ja kokoamalla yhteen tietoa muiden tuulivoimahankkeiden tai Pohjanmaan tuulivoimamaakuntakaavan tueksi tehdyistä linnustoselvityksistä.

Maakuntakaavaehdotuksessa Vargitmossenin hankealue rajautuu osittain tuulivoimaloiden alueeksi osoitetulle alueelle (Kimo österskog, kaavamerkintä tv-2). Hankealue poikkeaa kuitenkin kooltaan ja rajaukseltaan maakuntakaavaehdotuksen tuulivoima-alueesta. Metsähallitus katsoo, että YVA-selostuksessa tulee tarkastella suunnitellun tuulivoimapuiston suhdetta voimassa olevan maakuntakaavan tuulivoima-alueisiin sekä missä määrin maakuntakaavan mukaisesta tuulivoima-alueesta poikkeaminen on mm. alueen muun maankäytön sekä suunnitellun tuulivoimapuiston luontovaikutusten suhteen mahdollista.

Pohjanmaan liitto toteaa, että YVA-ohjelman vaihtoehdot 1 ja 2 eivät ole Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 tai Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksen 2050 mukaisia. Vargitmossenin tuulivoimahanke muodostaa yhdessä Storbackenin ja Mörknässkogenin

3.5.2024

tuulivoima-alueiden kanssa alueellisesti merkittävän tuulivoima-alueen, minkä vuoksi on tärkeää kiinnittää huomiota niiden yhteisvaikutuksiin maankäyttöön sekä maisema-, kulttuuri- ja luontoarvoihin. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä lintuihin kohdistuviin kokonaisvaikutuksiin.

Molemmat selvitysvaihtoehdot V1 ja V2 ulottuvat ehdotuksen alueen ulkopuolelle. Pohjanmaan liitto toivoo, että selvitetään myös Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksen 2050 mukainen vaihtoehto.

Pohjanmaan museo toteaa, että tehtäviin selvityksiin sisältyy arkeologinen inventointi, joten muinaisjäännöksiin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi tarvittavat tiedot täydentyvät YVA-menettelyn yhteydessä.

Museo korostaa, että tuulivoima-alueen teoreettiselle näkyvyysalueelle (30 km) sijoittuu suuri määrä arvokkaita rakennetun ja kulttuuriympäristön ja -maiseman alueita ja kohteita. Nämä alueet on asianmukaisesti huomioitu ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee huomioida paikallisesti arvokkaat kohteet ja kehottaa lähialueen rakennuskannan inventointia (ennen vuotta 1960 rakennetut kohteet), mikäli aiempien suunnitteluhankkeiden yhteydessä tätä ei ole tehty.

Pohjanmaan pelastuslaitos huomauttaa jäänheitto-, paloriskin- ja onnettomuusriskien projektikohtaisen riskianalyysin ja niihin liittyvien selvityksien tärkeydestä. Pelastusviranomaisen katsoo, että rakennuksia, virkistysreittejä tai muita yleisiä alueita ei tule sijoittaa 600 metriä lähemmäksi voimalaitoksista tai että hankekohtaisella riskianalyysillä ja siihen liittyvällä hankekohtaisella jäänheittoselvityksellä voidaan osoittaa, että pienempiä suojaetäisyyksiä voidaan soveltaa. Hankkeen koko huomioiden tulee selvittää lain mukainen tarve kemikaalien käytön ja varastoinnin ilmoitusmenettelystä. Tuulivoimalan omistaja ja toiminnanharjoittaja ovat vastuussa alueen onnettomuuksien ehkäisystä ja niiden mahdollisten seurausten vähentämisestä. Hankealueella sijaitsevan pohjavesialueen osalta Pelastuslaitos muistuttaa, että toiminnassa tulee ottaa huomioon kemikaaliturvallisuuslain mukainen pohjaveden pilaamiskielto.

Puolustusvoimain, 2. logistiikkarykmentti toteaa, että ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on kuvattu lausuntomenettely, jonka perusteella arvioidaan hankkeen vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan. YVA-ohjelman lukuun 9.17 viitaten Puolustusvoimat kuitenkin huomauttaa, että Puolustusvoimien tietojen mukaan hankkeesta on pyydetty Pääesikunnan lausuntoa syksyn 2023 sijaan huhtikuussa 2024.

3.5.2024

Hankkeelle tulee saada ajantasaisiin hanketietoihin perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyyslausunto ennen tuulivoimaloiden rakentamisen mahdollistavan kaavan hyväksymistä.

Skogsvårdsföreningen Österbotten rf nostaa lausunnossaan esille, että putoavasta jäältä olisi hyvä olla varoitusjärjestelmä alueella toimivien toimijoiden kannalta. Korvausmenettelyn kehittämistä ehdotettiin niissä tilanteissa, kun toimijalle aiheutuu ansion menetystä riskiaikoina. Maakaapelin käyttö nähdään hyvänä vaihtoehtona, että metsänpohja jäisi mahdollisimman tuottavaksi.

Suomen erillisverkot toteaa, että hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry toteaa, että Pohjanmaan maakuntakaavassa ja maakuntakaavan 2050 luonnoksessa hankealueelle ei ole osoitettu suunnitellun hankkeen kokoluokkaista tuulivoimaa. SLL Pohjanmaan piiri toteaa, että hanke on maakuntakaavan vastainen ja sijoituspaikka ei ole sopiva, koska siinä menetettäisiin myös hiljaisia alueita. Hiljaiset alueet edustavat uusiutumaton luonnonvaraa. Pohjanmaan luonnonsuojeluliiton piiri ei puolla tuulivoimahankkeita, mikäli ne sijoittuvat alla kahden kilometrin etäisyydelle herkistä alueista.

Rannikkoalue on merkittävää hirvien vasomisaluetta. Tuulivoiman rakentaminen liian tiheästi hankaloittaa hirvikannan hallintaa riistanhoidollisesti. Alueelle tulee jäädä metsästyksen sopivia maita.

Luonnonsuojeluliitto muistuttaa, että tuulivoima-alueiden rakentaminen tuo hallitsemattoman uhkan vieraslajien leviämislle luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeille alueille. Luonnonsuojeluliitto huomauttaa myös tuulivoima-alueiden haitallisesta mikromuovista, öljynvuotovahingon vaarasta, melun vaikutuksesta herkkiin kohteisiin eli asutukseen, avoimiin pelto-, suo- ja vesialueiden maisemaan.

Tärkeille lintualueille ja muuttoreiteille ei tulisi sijoittaa tuulivoima-alueita. Liito-oravakartoituksia tulisi tehostaa ja kartoitusta tulisi suorittaa useina peräkkäisinä vuosina. Suunnitelmissa tulisi ottaa huomioon, että liito-oravan turvaamiseksi tulee jäädä riittävästi lisääntymismetsää mutta myös vaellusreittejä. Viitasammakoiden esiintymistä alueella tulee täydentää ja pelkästään äänen perusteella tehdyt kartoitukset ovat nykytiedon mukaan riittämättömiä. Hyönteisten esiintymistä erityisesti vaikutusalueen kosteikkoalueella tulee tutkia tarkemmin. Useiden lajien kohdalla tarkkailua tulee tehdä useana peräkkäisenä vuonna, jotta saadaan todellinen tilanne lajien esiintymisestä alueella.

Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen perusteella ilmeni, että tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta ja jättää tuulivoima-alueet rakentamatta varsinkin luonnon monimuotoisuudelle tärkeille alueille, viheryhteyskäytävälle, lintujen muuttoreiteille ja niiden viereen sekä suojelu- ja Natura-alueiden ja perinnebiotooppien viereen. Riittävä suojaetäisyys on lähtökohtaisesti asetettava näihin herkkiin ympäristöihin viiteen kilometriin.

Piiri ei tule puoltamaan hanketta vaan katsoo parhaaksi vaihtoehdoksi VE0.

Suomen Riistakeskus, Rannikko-Pohjanmaa toteaa, että arviointiohjelma on laadittu pääosin riittävällä tavalla ja asian edellyttämässä laajuudessa.

Telia Finland Oyj toteaa, että jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohdoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta.

Traficom, Liikenne- ja viestintävirasto ilmoittaa, että Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoesteiden osalta. Jatkossa lentoestelupahakemukseen ei tarvitse enää liittää ilmaliikennepalvelujen tarjoajan lausuntoa aiotusta lentoesteestä. Jatkossa Traficom pyytää lausunnot aiotusta lentoesteestä, kun on vastaanottanut lentoestelupahakemuksen. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom muistuttaa, että suunniteltaessa tulee ottaa huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa, matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Myös tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin, joten suunnittelussa tulee varmistaa TV- ja matkaviestinpalveluiden sekä tutkien ja radiolinkkien häiriötön toimivuus myös jatkossa. Myös eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä suunnitteluvaiheessa, ettei häiriöitä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.

Uudenkaarlepyyn kaupunki, rakennus- ja ympäristölautakunta katsoo, että tuulipuiston merkittävin vaikutus Uudenkaarlepyyn alueelle on maisemaan kohdistuva ja ajoittainen melu. Ympäristövaikutusten arvioinnissa on kiinnitettävä suurta huomiota melun, varjostusvaikutusten ja maisemanäkyvyyden vaikutuksiin alueen tuulivoimahankkeiden kokonaisuus huomioiden.

Väylävirasto katsoo, että liikennevaikutusten arviointi on esitetty arviointiohjelmassa riittävällä tasolla. Voimaloiden sijoittamisessa tulee huomioida Liikenneviraston ohjeet tuulivoimalan vähimmäisetäisyyksistä liikenneväyliin. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia.

Tarvittavien vahvistamistoimenpiteiden, rakenteiden siirtojen ja liittymien avartamisen kustannuksista vastaa hankkeesta vastaava.

Vöyrin kunta, rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa, että hankealue tulee rajata Rävholstretin pohjavesialueen ulkopuolelle. Tuulivoimahankkeiden sijainti ei saa lisätä melukuormaa entisestään alueen asutuksille. Vöyrin kunta huomauttaa, että isojen petolintujen ruokailureitit on selvitettävä, koska alueella pesii suuria petolintuja. Linnustovaikutukset tulee arvioida ympäristöhallinnon ohjeen 6/2016 mukaisesti. Vöyrin kunta korjaa, että Fulbergin päätyalueella on voimassa vain yksi maa-aineslupa, joka on voimassa 27.1.2028 saakka.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikkö toteaa, että ennalta arvioiden hankkeen suurimmat vesistövaikutukset aiheutuvat teiden ja tienojien rakentamisesta. Kaivu- ja kuivatustyöt saattavat aiheuttaa eroosiota, kuormituksen lisääntymistä sekä pohjavesien pinnan laskua. Kiintoaineen kulkeutuminen vesistöihin vaikuttaa haitallisesti veden laatuun ja ekologiseen tilaan. Hanke ei saa aiheuttaa esteellisyyttä vesieliöstön vapaalle liikkumiselle hankealueella. Ojitukset voivat aiheuttaa muutoksia alueen vesitaseessa, etenkin alivirtaamakausina. Pohjavedenpinnan lasku happamilla sulfaattimailla aiheuttaa happamia ja metallipitoisia valumavesiä ja turvemilla ravinteiden huuhtoutumista valumavesiin.

YVA-ohjelmassa ei ole mainittu hankkeen mahdollisista kuivatustarpeista. Vesistöyksikkö huomauttaa, että hankkeen mahdollisten ojitusten vesistövaikutukset eivät rajoitu vain rakennusaikaan, vaan vaikutukset pintavesiin jatkuvat jopa vuosikymmeniä turvemilla, turpeen vähitellen hajotessa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että hankealueella ja sen lähialueilla korostuvat linnusto- ja suoluontoarvot. Hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi on erittäin tärkeää. Luonto- ja lajikartoituksiin suositellaan Luopas-opasta. Kartoituksilla tulee pystyä poissulkemaan lain turvaamat luontoarvot tuulivoimapuiston ja maakaapelireitin vaikutusalueelta

Alueelle jo kaavoitetut ja rakennetut tuulivoimalat huomioiden alueelle ei ole mahdollista lisärakentaa ilman, että riskiraja merikotkan kannalta ylittyy.

Hanke sijoittuu Jeppon reviirin eteläreunaan (Pariireviiri, 45 % TN), jonka seurauksena alueelle tulee tehdä erillinen suurpetoselvitys keskittyen suden esiintymiseen alueella.

Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee huomioida vaikutukset luonnonmaisemaan päivällä ja yöllä sekä eri hankkeiden yhteisvaikutukset.

3.5.2024

Suunniteltu tuulivoimala-alue rajautuu Natura-alueeseen FI0800025/SAC Paljakanneva - Åkantmossen. Natura-alueelle tulee laatia Natura-arviointi.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen pohjaveden suojelun ryhmä toteaa, että hankkeen alueelle sijoittuva Rävholstretin pohjavesialue on POSKI-hankkeessa arvioitu luonnontilaiseksi ja paikallisesti arvokkaaksi harjualueeksi.

Arviointiohjelmassa on muuten oikeat ja riittävän laajat tiedot hankealueen lähellä sijaitsevista pohjavesialueista ja geologisista suojelukohteista. Esitetyt maa- ja kallioperä- sekä pohjavesivaikutusten arviointimenetelmät ovat hanke ja hankealueen luonne huomioiden riittäviä.

Vähimmäisetäisyys tuulivoimalasta pohjavesialueen ulkorajaan täytyy vastata tuulivoimalan kokonaispituutta. Mahdollisessa vahinkotilanteessa tuulivoimalasta voi päätyä pohjavettä pilaavaa öljyä pohjavesimuodostumaan. Pohjavesialueille ei myöskään tule osoittaa tuulivoimaloihin liittyviä tieosuuksia tai tuulivoima-alueen sisäisiä sähkönsiirron reittejä. Mahdolliset kaivuutyöt voivat aiheuttaa pohjaveden haitallista purkautumista tai pilaantumista. Myös maa-ainesten ottomääriä ja ottamisen ympäristövaikutuksia tulee arvioida ja vertailla.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö toteaa, että ohjelmassa on tunnistettu hankealueen vesistöt sekä vesilain 2 luvun 11 § mukaisia suojeltavia vesiluontotyypppejä.

Ohjelmassa ei ole tuotu esiin hankealueella tunnistettua potentiaalia ennallistamiselle. Yksikkö pyytää huomioimaan alueella sijaitsevat Sarijärvi, Jerijärvi, Kackorsmossträsket, Storhjortronmossen ja Källmaossen kohteet ja hankkeen vaikutukset alueiden ennallistamismahdollisuuksiin.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi käsitellä myös hankkeen yhteydessä rakennettavan uuden ja levennettävän vanhan tieverkoston vaikutuksia metsien hiilensidontakykyyn.

YVA-menettelyssä tulee arvioida hankkeen suunnittelun alueen uusien ojien ja nykyisten ojalinjausten muuttamisen vaikutukset vedenlaatuun, hydrologiaan ja vesieliöihin. Lisäksi maakaapeleilla tehtävät uomien alitukset ja uusien teiden uomien ylitysten vaikutukset tulee arvioida.

Yksityisten henkilöiden mielipiteissä on otettu kantaa seuraaviin arvioinnin osa-alueisiin:

Tarkasteltavat vaihtoehdot ja hankekuvaus: Useassa mielipiteessä esitettiin, että hanketta ei tule toteuttaa ollenkaan. Koetaan, että tuulivoimalat sijoitetaan liian lähelle asutusta, ja sillä ympäröidään Kimon

3.5.2024

kylä. Yleisötilaisuuden pitopaikkaa kritisoitiin, koska se ei ole lähellä hankkeen suurinta vaikutusalueetta Kimon kylää.

Maaperä, pinta- ja pohjavedet: Pohjois-Kimo on hankkinut juomavetensä Rävholstretin pohjavesialueelta jo yli 60 vuoden ajan. Rävholstretin pohjavesialueen luokittelu ei voi olla oikea. Oikean luokituksen tulisi olla luokka nro. 1.

Kimo Norra Vattenandelslagin osuuskunta ottaa vettä vesilähteistä Hympottkärretissä (sijaitsee Bäckeshällornan itäpuolella), joka on melko lähellä tuulivoima-aluetta. Vesiosuuskunta ottaa sieltä vettä noin 20000 kuutiota vuodessa ja käyttäjiä on noin 35 kotitaloutta. Kimo Norra Vattenandelslagin mielestä on tärkeää, että veden laatu ei vaarannu. Tämä on otettava huomioon, koska veden vaarantuessa aiheutuisi suuri taloudellinen menetys.

Eläimistö ja luonto: Maakaapelivaihtoehtoja selvitettyä on tärkeää selvittää perusteellisesti näiden vaikutus eläimiin ja lintuihin. Tuulivoimalahankkeen vaikutukset eläimistöön huolestuttavat. Kuuloaistin varassa olevien eläinten elämä häiriintyy, lintujen pesiminen, alueella esiintyvät uhanalaiset lajit, kuten saukko ja liito-oravat, ovat myös hankkeen välittömässä vaikutuksessa. Myös melun, infraäänen tai matalataajuisen melun aiheuttamat häiriöt eläimistölle ja ympäristölle huolettavat.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys: Luonnon ja kuntalaisten elinympäristön, terveellisuuden, turvallisuuden, viihtyvyyden ja hyvinvoinnin huomioiminen tulee olla etusijalla hankkeen aikana. Mielenpitoissa ollaan huolissaan muun muassa melun, infraäänen tai matalataajuisen melun aiheuttamista häiriöistä ja mahdollisista terveysvaikutuksista asukkailla. Ollaan huolissaan myös sairastumisista ja asumisviihtyvyyden heikentymisestä. Mielenpitoissa tuodaan ilmi huoli tuulivoimalahankkeiden kerrannaisvaikutuksista melun ja välkkeen suhteen, koska alueella on jo tuulivoimaloita. Asukkaat kokevat, etteivät pysty elämään normaalia elämää ja ollaan huolissaan siitä, että kylä on kohta ympäröity tuulivoimaloilla. Voimala-alueiden läheisyydessä olevien asuin/vapaa-ajan viettopaikkojen tulevaisuudesta ja melu- ja välkehaitoista ollaan huolissaan.

Arviointiselostuksessa mainitaan, että kukaan ei asu 2 km: n säteellä lähimmästä tuulivoimalasta. Kuitenkin jo 2–3 km välillä on huomattava määrä asukkaita. Monessa mielenpitoessa toivotaan etäisyyden olevan minimissään 4 km.

Maisema: Maisemavaikutukset on tärkeitä huomioida. Esitetään huoli siitä, että tuulivoimalat tuhoavat maisemat. Esitetään huoli erityisesti Kimon

kyläympäristön maisemasta, josta Kimojokilaakso kuuluu Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, VAMA 2021 -luetteloon. Tuulivoimalahankkeen toteutuessa, Kimon kylä ja valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet tulisivat olemaan tuulivoimaloiden ympäröiminä. Kimon ruukki, Oravaisten taistelukenttä ja Oravaisten tehdasyhteisö ovat osa Museoviraston valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Nähdään, että tuulivoiman rakentaminen Kimon kylään ja sen ympäristöön vaikuttaa kielteisesti alueisiin ja vahingot ovat peruuttamattomia. Raportissa ei ole määritelty, kuinka pitkälle roottorin siipien varjostus ulottuu. Idässä aurinko paistaa aamulla matalalla taivaalla, mikä aiheuttaa pitkiä varjoja Kimon kylässä. Myös Natura-alueen maiseman heikennys huolestuttaa.

Yhdyskuntarakenne, maankäyttö ja aineellinen omaisuus: Mielipiteissä ilmaistaan huoli kylien muuttoliikkeen heikentymisestä. Pelätään, ettei niihin haluta muuttaa jatkossa tuulivoimaloiden läheisyyden vuoksi. Maakaapelin vaikutukset maaperän rakenteeseen ja viljelijöiden toimintaan huolestuttavat. Myös kiinteistöjen arvo heikkenee tuulivoimaloiden myötä. Yksityisomistuksessa olevien suojeltujen alueiden menetyt käyttöoikeusmahdollisuudet tuovat taloudellista menetystä. Tuulivoimaloiden käyttöön päättymisen jälkeisestä poistamisesta, erityisesti perustusten osalta, ollaan huolissaan.

Yhteisvaikutukset: Mielipiteessä esitetään huoli, ettei hankkeessa ole huomioitu tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia. Ihmisten kokemuksen mukaan olemassa olevilla voimalaitoksilla on vaikutusta kielteisesti internetyhteyteen alueella. Koetaan, että Kimossa on jo tarpeeksi häiriöitä olemassa olevista tuulipuistoista pohjoisessa ja idässä.

Yleinen turvallisuus, ympäristöriskit ja ilmastovaikutukset: 20–30 vuotta käytössä olleet tuulivoimalat kuluvat sään ja tuulen mukana ja levittävät mikromuoveja luontoon ja pohjaveteen. Siipien korjaustyöt levittävät mikromuoveja myös luontoon. Voimaloiden lavoista irtoaa jäätä, mikä voi singota ympäristöön ja aiheuttaa vaaratilanteita. Melun arvioidaan vaikuttavan haitallisesti myös kotieläimiin.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO ARVIOINTIOHJELMASTA

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 3 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset ja arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostusta ja siihen liittyviä selvityksiä laadittaessa tulee huomioida seuraavat yhteysviranomaisen esiin tuomat asiat (alla kohdat **YV**).

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Hankkeen teknisessä kuvauksessa on esitetty hankkeen maankäytöntarve, tuulivoimaloiden rakenteet, sähkönsiirtoon liittyminen, alustavat tiedot hankealueelle suunnitellusta tieverkostosta sekä alustavia tietoja syntyvistä jätteistä. YVA-menettelyn keskeisimpiin periaatteisiin kuuluu vaihtoehtotarkastelu, jonka tarkoituksena on tukea päätöksentekoa tuottamalla tietoa hankkeen vaihtoehtoisista ratkaisuista ja niiden ympäristövaikutuksista sekä vaikutusten eroavuuksista.

Arviointiohjelmassa on esitetty niin sanotun 0-vaihtoehdon lisäksi kaksi vaihtoehtoa, jotka poikkeavat toisistaan voimaloiden kokonaismäärältä ja -sijoittelulta. Sähkönsiirron osalta esitetään yksi sähkönsiirtoreitti, jonka etäisyys tuulivoima-alueelta sähköasemalle on noin 3,1 kilometriä. Hankealueen ulkoisessa sähkönsiirrossa hyödynnetään olemassa olevaa kaapelireittiä, jonka yhteyteen rakennetaan uusi hanketta palveleva maakaapelilinja. Hankkeessa tuulivoima-alueella tuotettu sähkö siirretään tuulivoimaloilta 20–45 kV:n maakaapeleilla tuulivoima-alueen luoteispuolelle Oravaisten tehtaan läheisyyteen rakennettavalle sähköasemalle. Hankekuvauksessa on esitetty kansallisia ja alueellisia energia- ja ilmastotavoitteita sekä hankkeen vaikutuksia ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

YV: Arviointiohjelmassa on kuvattu selkeästi karttojen ja kuvien avulla voimaloiden sijaintia ja sähkönsiirtoa koskevat vaihtoehdot ja niihin liittyvät lisätiedot. Arviointiselostuksessa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että hanke on kuvattu myös sähkönsiirtoreitin osalta perusteellisesti. Sähköaseman sijainti puuttuu karttakuvasta 9.1. Hankkeen sijainti, tarkoitus ja tekninen kuvaus on esitetty arviointiohjelmavaiheeseen riittävällä tavalla. Yhteysviranomaisen pyytää arviointiselostuksessa keskittymään hankkeelle olennaisiin tietoihin.

Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa alueelle on osoitettu seudullisesti merkittävä tuulivoima-alue. Hankealue poikkeaa kooltaan ja rajaukseltaan maakuntakaavaehdotuksen tuulivoima-alueesta. Noin

seitsemän voimalaa vaihtoehdosta VE1 ja neljä vaihtoehdosta VE2 eivät sijoitu maakuntakaavaluonnoksessa osoitetulle alueelle. Jotta saadaan tietoa maakuntakaavan ja muiden vaihtoehtojen ympäristövaikutusten eroavuuksista, yhteysviranomaisen suosittelee tarkastelemaan myös maakuntakaavaluonnoksen 2050 mukaista vaihtoehtoa.

Hankekuvausta tulee kuitenkin tarkentaa arvioinnin aikana saatujen lisätietojen perusteella. Jotta voidaan määrittää hankkeen enimmäiskoko ja siitä aiheutuvat vaikutukset, tulee voimaloiden enimmäismitat ja tehot esittää selkeästi selostuksessa. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että arvioitavat vaihtoehdot poikkeavat kokoluokaltaan toisistaan.

Sähkönsiirtoreitin linjaus tulee tarkentaa arviointiselostuksen yhteydessä. Hankekuvauksessa on esitetty kansallisia ja alueellisia energia- ja ilmastotavoitteita sekä hankkeen vaikutuksia ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Hankekuvauksessa on eritelty myös hankkeeseen liittyvät kansainväliset ja kansalliset ilmasto- ja energiapolittiset sopimukset, strategiat ja suunnitelmat sekä muita hankkeen suunnittelua ohjaavia ohjelmia ja strategioita. Arviointiselostuksessa tulee esittää selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin sekä Euroopan unionin tai kansallisin tason vahvistettuihin ympäristönsuojelutavoitteisiin.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen edellyttämät sekä mahdollisesti tarvittavat suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset.

YV: Tarvittavat suunnitelmat ja luvat on kuvattu selkeästi. Arviointiselostuksessa tulee huomioida myös maa-ainestenottoluvan, mahdollisen ylijäämämaiden käsittelystä aiheutuvan luvan sekä mahdollisten kaapeleiden vesistön alituksista ELY-keskukselle tehtävän ilmoituksen tarve.

Ympäristöluvan tarpeen osalta yhteysviranomaisen muistuttaa, että lähtökohtaisesti voimalat tulee suunnitella siten, että niiden toiminnasta ei aiheudu ympäristöluvan tarpeen ylittävää naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta. Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan liikenne- ja viestintävirasto Traficomien lausunnossaan esittämät lentoestelupaa koskevat muutokset.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Nykytilan kuvauksessa on muun muassa esitetty tuulivoimapuiston ja todennäköisen vaikutusalueen nykyinen asutus, liikenneyhteydet, kaavoitus, maisema- ja kulttuuriympäristö ja luonnonympäristön ominaispiirteet. Tehtävässä arvioinnissa arvioidaan sekä tuulivoimapuiston että sähkönsiirtoreitin vaikutukset. Arvioinnit kohdennetaan todennäköisesti merkittäviin ympäristövaikutuksiin

Vaikutuksien arvioinnissa keskitytään etenkin tuulivoimaloiden toiminnan aikaisiin vaikutuksiin, mutta myös rakentamisen ja toiminnan jälkeiset vaikutukset huomioidaan. Vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan soveltuvin osin vaikutuskohteen osatekijöiden eli herkkyyden ja muutoksen suuruuden sekä niiden osatekijöiden avulla (IMPERIA-hankkeen arviointimalli). Arvioinnissa esitetään myös ehdotuksia toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan mahdollisia haitallisia ympäristövaikutuksia.

YV: Vaikutusten merkittävyyden määrittämiseen käytettävät arviointimenetelmät on esitetty arviointiohjelmavaiheeseen riittävällä tavalla.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että arviointiselostuksessa on esitettävä vaikutuskohteittain, miten vaikutusten merkittävyys on määritetty. Koska tarvittava tarkastelualueen laajuus vaihtelee vaikutustyyppittäin, arviointiselostuksessa tarkasteltavat tuulivoimala-alueen vaikutusalueet on esitettävä selkeästi kaikkien arvioitavien vaikutustyyppien osalta.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Arviointiohjelman mukaan sosiaalisten vaikutusten arvioinnin tavoitteena on selvittää lähiasukkaiden ja muiden osallisten todennäköiset näkemykset hankkeesta, mm. seurantaryhmän, postitse toteutettavan asukaskyselyn, haastattelujen ja saatujen mielipiteiden avulla. Tuulivoimaloiden terveysvaikutuksia arvioidaan erityisesti meluvaikutusten kannalta ja sähkönsiirron terveysvaikutuksia Säteilyturvakeskuksen (STUK) ohjeistuksen perusteella. Vaikutuksia virkistyskäyttöön arvioidaan erityisesti melu-, varjostus- ja maisemahaittojen sekä voimala- ja tierakentamisen vaikutusten perusteella.

YV: Jotta arvioinnissa voidaan huomioida erityisesti vaikutukset lähialueen väestöön, arviointiselostukseen tulee tarkistaa lähialueella sijaitsevien rakennusten käyttötarkoitukset.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että arvioinnissa selvitetään erityisesti lähialueen asukkaiden näkemyksiä hankkeesta. Arviointimenetelmiä tulee kuvata riittävän tarkasti, jotta voidaan erottaa eri etäisyyksillä sijaitsevien

asukkaiden näkemykset toisistaan tai miten eri vaikutukset on tunnistettu. Asukaskyselyn vastausalueen kohdentamisesta ei ole lisätietoa arviointiohjelmassa, mutta se tulee avata tarkemmin arviointiselostukseen. Hankealueen ympäristössä on jo nykyisin melua tai välkettä aiheuttavia toimintoja ja hanke muuttaa myös maisemaa. Arvioinnissa tuleekin huomioida ääni- ja valo-olosuhteissa sekä maisemassa tapahtuvan muutoksen vaikutukset lähiasukkaiden viihtyvyyteen ja terveyteen sekä alueen virkistyskäyttöön. Vaikka arviointimenettelyssä ei arvioida kiinteään omaisuuden arvoon kohdistuvia vaikutuksia, arvioinnissa tulee huomioida, että kiinteistöjen arvon laskusta voi aiheutua myös sosiaalisia vaikutuksia. Myös alueen elinvoimaisena pysymisestä on oltu huolissaan, jos viihtyvyys merkittävästi huononee.

Arvioinnissa tulee tarkastella voimajohtojen säteilyn vaikutuksia ihmisten terveyteen arviointiohjelmassa esitetyn mukaisesti. Tuulivoimaloista syntyvän infraäänien vaikutuksia ihmisten terveyteen tulee tarkastella tehtyjen tutkimuksien perusteella. Alueen virkistyskäytön arvioinnissa tulee huomioida vaikutukset riistaeläimiin ja metsästyksen.

Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan voimaloiden sijainnin suunnittelussa Kauhavan kaupungin kaavoitukseen liittyvässä päätöksenteossa asetetun linjauksen, jonka mukaan Kauhavan kaupungin alueella voimaloiden etäisyys asutuksen tulee olla vähintään 2 km.

Meluvaikutukset

Tuulivoimaloiden toiminnanaikaisia meluvaikutuksia arvioidaan melumallinnusten avulla. Mallinuksissa ja tulosten raportoinneissa noudatetaan ympäristöministeriön helmikuussa 2014 julkaisemaa ohjetta "Tuulivoimaloiden melun mallintaminen" ja tuloksia verrataan valtioneuvoston asetuksen 1107/2015 mukaisiin tuulivoimaloiden ulkomelun ohjearvoihin. Pienitaajuinen melu mallinnetaan tuulivoimaloiden lähimpien asuinrakennusten ja loma-asuntojen osalta.

Arviointiselostuksessa sähkönsiirron meluvaikutuksia tarkastellaan aiempien mittaus- ja tutkimustietojen perusteella ja vaikutuksia verrataan valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisiin yleisiin melutason ohjearvoihin.

YV: Yhteysviranomaisen muistuttaa, että melumallinnukset ja niiden raportointi tulee lähtökohtaisesti toteuttaa ympäristöministeriön ohjeiden mukaisesti voimalatyypeillä, jotka vastaavat teholtaan ja muilta ominaisuuksiltaan vaihtoehdoissa esitettyjä tuulivoimaloiden enimmäiskokoja. Mikäli melumallinuksia ei voida laatia vaihtoehdoissa esitettyllä maksimivoimalatyypeillä, tulee mallinuksissa noudattaa

varovaisuusperiaatetta. Arviointiselostuksessa tulee esittää selkeästi mallinuksissa ja vaihtoehtojen mukaisissa voimalatyypeissä olevat eroavuudet sekä arviot eroavuuksien vaikutuksista lähtömelutasoon ja melun leviämiseen. Mahdolliset mallinuksen epävarmuustekijät tulee esittää myös pienitaajuisen melun leviämisen osalta. Arvioitaessa sisätiloihin kantautuvaa melua tulee huomioida Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015).

Yhteysviranomaisen kehottaa sisällyttämään melukarttoihin vaikutusalueilla olevat merkittävimmät kohteet. Mikäli tehtyjen mallinnusten ja arviointien perusteella melun ohjearvot ylittyvät, selostuksessa tulee esittää melualueelle jäävien asuin- ja lomarakennusten sekä mahdollisten kaavoitettujen tonttien määrä sekä esitys siitä, miten voimaloiden sijoitusta tai määrää muutetaan haitan ehkäisemiseksi.

Yhteysviranomaisen toteaa, että melumallinnus on syytä tehdä myös yhteismelusta läheisten tuulivoimahankkeiden kanssa. Yhteismallinnusten avulla voidaan tarkastella tuulivoimaloiden mahdollista sijaintia, mutta myös ohjearvojen alle jäävien alueiden laajuutta ja niiden merkitystä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Arviointiselostuksessa on hyvä kuvata sääolosuhteiden vaikutuksia melun leviämiseen, kuten mm. Suomen luonnonsuojeluliitto on lausunnossaan tuonut esille. Vöyrin kunta painottaa, että hankkeen toteuttajan perusedellytyksenä on, ettei hankkeesta aiheudu meluhaittaa lähiasunnoille. Ympäristönsuojeluviranomainen on joutunut valvomaan ympäristöluvalla tuulivoimahankkeita alueella, joiden melutaso asuinalueella on mallinuksen mukaan liian korkea. Ympäristönsuojeluviranomaisen mukaan, hankkeen tuulivoimaloiden sijainti ei saa lisätä melukuormaa entisestään pohjoiseen Österbyn asutukselle. Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan edellä esitetyt kommentit arvioinnin osana.

Varjostus- ja välkevaikutukset

Tuulivoimaloista aiheutuvia varjostus- ja välkevaikutuksia läheisiin asuinrakennuksiin ja loma-asuntoihin arvioidaan mallinnusten avulla.

YV: Varjostusmallinnukset tulee tehdä voimalatyypeillä, joiden lavan pituudet ja kokonaiskorkeudet vastaavat tarkasteltavien toteutusvaihtoehtojen enimmäismittoja. Mallinnukset tulee toteuttaa menetelmällä, jossa ei huomioida puuston suojaavaa vaikutusta. Suomessa ei ole määritelty ohjearvoja välkkeen määrälle, joten

vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää apuna ohjelmassa esitettyjä muiden maiden suosituksia ja raja-arvoja.

Mallinuksissa tulee esittää karttatarkasteluna selkeästi voimaloiden etäisyydet lähimpiin vakituisiin ja vapaa-ajan asuntoihin ja kaavoitettujen tontteihin sekä välkkeen ulottuminen niihin. Välkemallinnusten tulosten perusteella tulee selostuksessa ilmoittaa asuin- ja lomarakennusten määrä kullakin välkevyöhykkeellä, sekä arvio voimaloiden sijainnin tai määrän muutostarpeesta.

Vaikutus maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja muinaisjäänöksiin

Maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointimenetelminä käytetään maisema-analyysiä, havainnekuvia, näkemäalueanalyysiä sekä maastohavaintoihin perustuvaa asiantuntija-arviota. Maisemakuvan muutosten tarkastelualueen painopiste on tuulivoimaloiden maisemallisella lähi- ja välialueella, eli 0–14 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Hankealueelle tehdään arkeologinen inventointi. Arviointiohjelmassa esitetään maisema- ja kulttuuriympäristön vaikutusten lähivaikutusalueeksi noin seitsemän kilometrin etäisyyttä. Lisäksi esitetään, että 5–7 kilometrin etäisyydellä maisemavaikutus voi olla huomiota herättävä, kun voimaloiden kokonaiskorkeuden arvioidaan olevan 300 metriä. Arviointiohjelmassa todetaan, että 14–25 kilometrin etäisyydellä voimalat eivät enää hallitse maisemaa ja saattaa erottua vielä 25–30 kilometrin etäisyydelle.

YV: Yhteysviranomaisen pitää ohjelmassa esitettyjä maisema- ja kulttuuriympäristön tarkastelualueita pääosin perusteltuina, mutta toteaa, että maisemavaikutuksia tulee arvioida 25–35 km etäisyydelle saakka, koska hankealueelle suunnitellut voimalat ovat kokoluokaltaan huomattavasti tuulivoimaloiden maisemavaikutuksista laadituissa oppaissa kuvattuja voimaloita suuremmat.

Voimaloiden sijoittamisen suunnittelussa tulee lähtökohtana olla kielteisten maisemavaikutusten minimointi. Hankkeen vaikutusalueelle sijoittuu Paljakanneva-Åkantmossen Natura-alue ja valtion suojelualue. Alle 30 kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu viisi valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita: Kimojokilaakson viljelymaisemat, Vöyrinjokilaakson kulttuurimaisemat, Lapuan Alajoen peltolakeus, Merenkurkun saaristomaisemat ja Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemat. Arvioinnissa tulee arvioida ja havainnekuvin havainnollistaa hankkeen vaikutukset lähimpiin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin sekä eri hankkeiden yhteisvaikutukset alueen asutukseen. Havainnekuvien kuvauspisteiden

valinnassa tulee huomioida vaikutukset maisemallisesti arvokkaisiin luontokohteisiin ja virkistysalueisiin ja havainnekuvia tulee esittää myös eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset yöaikaiseen näkymään.

Havainnekuivissa tulee käyttää voimalatyyppejä, joka vastaa kokonaiskorkeudeltaan ja roottorinhalkaisijaltaan vaihtoehtojen mukaisia enimmäispituuksia.

Arkeologinen inventointi on tehtävä Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita noudattaen ja raportin on sisällettävä kartat maastossa tarkastelluista alueista. Pohjanmaan museo linjaa, että mikäli lähialueen rakennuskantaa (ennen vuotta 1960 rakennettua) ei ole inventoitu ja arvoitettu aiempien suunnitteluhankkeiden yhteydessä, se tulee toteuttaa YVA-menettelyn yhteydessä ja tulokset tulee huomioida arvioinnissa.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen

Arvioinnissa tarkastellaan hankkeen suhdetta nykyiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, lähialueilla voimassa oleviin kaavoihin ja muihin tiedossa oleviin maankäytön suunnitelmiin. Arvioinnissa kuvataan myös hankkeen vaikutukset valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamiseen.

YV: Arviointiohjelmassa on tuotu hyvin esiin Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan voimassa olevat maakuntakaavat sekä molempien maakuntien valmisteilla olevat maakuntakaavat 2050. Vaihtoehdot VE1 ja VE2 eivät sijoitu voimassa olevassa Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimatuotannon alueelle, eikä arviointiohjelmassa ole esitetty perusteluja maakuntakaavan aluerajauksesta poikkeamiselle. Vaihtoehto VE0 on voimassa olevan maakuntakaavan mukainen.

Arvioinnissa tulee nostaa esille erityisesti vireillä olevan maakuntakaavan 2050 mukaisen tuulivoimatuotantoalueen ja hankkeen vaihtoehtojen väliset eroavuudet sekä vaihtoehtojen vaikutukset kaavamerkintöihin ja kaavan tavoitteiden toteutumiseen.

Arvioinnissa tulee tarkastella hankkeen ja sähkönsiirron vaikutuksia aineelliseen omaisuuteen, kuten maa-alueisiin ja puustoon.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pinta- ja pohjavesiin

Tuulivoimahankkeen maa- ja kallioperävaikutukset liittyvät maanmuokkaukseen, kuten kaivuu-, louhinta- ja läjitystöihin. Voimalapaikoilla ja teiden rakentamisen yhteydessä tehdään kaivuu- ja maansiirtotöitä ja tarvitaan runsaasti maa-aineksia. Arviointiohjelman mukaan vesistövaikutukset muodostuvat pääosin rakentamisen aikaisesta

maanmuokkauksesta. Hankealue sijaitsee osin pohjavesialueella, mutta voimalat ovat sijoitettu pohjavesialueen ulkopuolelle.

Lähin voimalapaikka sijaitsee 300 metrin etäisyydellä lähimmästä pohjavesialueesta (Rävholstret), joka on luokiteltu muuksi vedenhankintakäyttöön soveltuvaksi pohjavesialueeksi.

Todennäköisyys happamien sulfaattimaiden esiintymiselle hankealueella tai sähkönsiirtoreitillä on todennäköisintä hankkeen keskiosassa. Vaikutuksia kallio- ja maaperään sekä pinta- ja pohjavesiin arvioidaan olemassa olevien aineistojen perusteella asiantuntijoiden toimesta.

YV: Arviointiselostuksessa tulee esittää toimet happamien sulfaattimaiden aiheuttamien haittojen minimoimiseksi sekä hankealueella että sähkönsiirtoreiteillä, jos happamien sulfaattimaiden esiintyminen on todennäköistä.

Rakentaminen voi lisätä kuormitusta pintavesissä, aiheuttaen uomien hiekoittumista tai liettymistä, mikä voi vaikuttaa uomien vesimääriin. Mahdollisten ojitusten vesistövaikutukset voivat jatkua vuosikymmeniä turvemaidella, kun turve hajoaa vähitellen.

Lähimpien alapuolisten vesimuodostumien nimeäminen ja arviointi siitä, voiko hankkeella olla vaikutusta niiden ekologiseen tilaan, on tärkeää. Tuulivoimaloiden lisäksi alustavat huoltoreitit ja niiden rakentamisen vaatimia mahdollisia kuivatustarpeita tulee esittää tarpeeksi tarkalla kartalla. Vaikutusten arvioinnissa tulee myös huomioida maakaapeleiden uomien alitusten vaikutukset.

Pintavesivaikutusten arvioinnissa on erityisesti tarkasteltava keinoja, joilla voidaan ehkäistä vesistöön kohdistuvia vaikutuksia. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella myös mahdollisia yhteisvaikutuksia pintavesien osalta, jos hankkeen kanssa samalla valuma-alueella on muita hankkeita, joilla voi olla yhteisvaikutuksia Vargitmossenin tuulivoimahankkeen kanssa.

Hanke voi myös heikentää alapuolisten vesimuodostumien vedenlaatua ja muuttaa vesieliöiden elinolosuhteita. Arviointiin tulee sisällyttää myös tuulivoima-alueen ja sähkönsiirron rakentamisesta aiheutuvien kalataloudellisten vaikutusten arviointi. Hanke tulee toteuttaa siten, ettei siitä aiheudu esteellisyyttä vesieliöstön vapaalle liikkumiselle hankealueella.

Hankealueen läheisyydessä on kolme eri pohjavesialuetta, joiden veden laatuun tai määrään hanke ei saa vaikuttaa. Arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjavesialueen läheisyydessä sijaitsevan voimalan vaikutuksiin vedenotolle ja sijoittelulle pohjavesialueisiin nähden. Voimalan minimietäisyys pohjavesialueen ulkorajaan tulee vastata tuulivoimalan

kokonaispituutta. Yhteysviranomainen toteaa, että pohjavesivaikutusten arviointimenetelmät ovat hanke ja hankealueen luonne huomioiden riittävät.

Suometsänhoidon paikkatietoaineiston mukaan hankealueen pohjoisosassa sijaitsevat Sarjärv ja Jenjärv soveltuvat vesienpalautuskohteiksi. Myös hankealueen keskivaiheilla sijaitsevat Björkärret ja Kackorsmossträsket sekä osa eteläosassa sijaitsevaa Storhjortronmossenia ja pieni ala Källmossenin alueelta ovat potentiaalisia vedenpalautusalueita, joiden ennallistaminen saattaa tulevaisuudessa tulla ajankohtaiseksi. Tämä on syytä huomioida arvioinnin osana ja arvioida, heikentääkö hanke veden palauttamista kohteille tulevaisuudessa.

Vaikutukset ilman laatuun ja ilmastoon

Arviointiohjelman mukaan hankkeen ilmastovaikutuksia tarkastellaan koko sen elinkaaren ajalta huomioiden rakentamisen aikaiset päästöt, vaikutukset kasvillisuuden hiilinieluihin ja -varastoihin sekä käytön aikaiset ja käytöstä poiston vaikutukset. Hankkeen ilmastovaikutuksia arvioidaan saavutettavan päästöjen vähenemän perusteella, kuinka paljon suunnitellun hankkeen avulla pystytään korvaamaan muita kasvihuonekaasupäästöiltään haitallisempia sähköntuotantomuotoja.

Arviointi tehdään kirjallisuustietojen perusteella Suomessa käytettyjen sähköntuotantomuotojen kasvihuonekaasupäästöistä sekä arvioimalla näiden tietojen avulla hankkeen avulla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjä. Tuulivoimala-alueen vaikutukset alueen hiilinieluihin arvioidaan laskemalla poistuvan puuston ja sen hiilensitomispotentiaalin määrä.

YV: Toiminnan aikaisten ilmastovaikutusten arvioinnissa tulee käyttää tuulivoimapuiston tuotannon ajankohdalle ennustettavaa päästökerrointa. Arviointiselostuksessa tulee esittää arvioinnissa käytetyt laskentaperusteet ja käytetyt tietolähteet. Hankkeen päästöt tulee ilmoittaa g CO₂/kWh huomioon ottaen hankkeen koko elinkaari. Tuulivoimaloiden ilmastovaikutusten lisäksi arviointiselostuksessa tulee tarkastella tuulivoimaloiden hankinnan, teiden, työskentely- ja varastointialueiden sekä sisäisen sähköverkon, sähköasemien ja ulkoisen sähkönsiirtoverkon rakentamisen ja purkamisen ilmastovaikutuksia. Puuston ja kasvillisuuden poistaminen ja alueiden raivaaminen sekä tuotannon aikaisen metsän kasvun rajoittaminen vähentävät alueen hiilinieluja. Arviointiselostuksessa tulee arvioida maankäytössä tarvittavat muutokset ja hiilinielujen vähentyminen hankkeen elinkaaren aikana. Ilmastonmuutoksen

3.5.2024

sopeutumisen näkökulmasta tulee tarkastella mahdollisia ilmastonmuutoksesta aiheutuvia riskejä.

Pohjanmaan liitto huomauttaa, että arviointiohjelman luvussa 3.1.3 viitataan Pohjanmaan ilmastostrategiaan 2040. Tämä on korvattu Pohjanmaan maakuntastrategialla 2022–2025, jota kuvataan samassa luvussa.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

Hankealue on lähes kauttaaltaan metsätalouskäytössä olevaa metsämaata. Yli puolet tuulivoima-alueen metsämaasta sijoittuu ojitetuille turvekankaille. Suunniteltu kaapelireitti lävistää Storbackenin toiminnassa olevan tuulivoima-alueen ja sijoittuu pääosin hankealueen kaltaiselle talouskäytössä olevalle kivennäismaan metsäalueelle. Kaapelireitin länsipää sijoittuu viljelykäytössä oleville pelloille. Tuulivoima-alueelta tunnistettiin hankkeen luontoselvitysten yhteydessä 13 luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokasta luontokohtetta. Kohteet ovat pääasiassa varttuneita kalliometsiä sekä ojittamattomia karuja suoluontotyyppejä.

Vaikutusten arviointi perustuu olemassa olevan aineiston lisäksi kahteen kartoituspäivään elo-syyskuussa vuonna 2020 ja lisäksi luontotyyppejä ja kasvillisuutta on havainnoitu alueelle tehtyjen liito-oravaselvitysten yhteydessä kahtena maastopäivänä huhti- ja toukokuun aikana vuonna 2020.

YV: Luontokartoitusten avulla tulee selvittää, että hanke tai sähkönsiirtoreitit eivät uhkaa laissa määriteltyjä luontoarvoja tai direktiivilajien levähdys- ja lisääntymisalueita tuulivoiman tai sähkönsiirtoreitin vaikutusalueilla. Kartoituksissa tulee huomioida uuden luonnonsuojelulain mukaiset luontotyyppit.

Arvioinnissa tulee huomioida myös muiden hankkeiden kanssa aiheutuvat yhteisvaikutukset luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaisiin luontokohteisiin. Arviointiselostuksessa tulee esittää, millä menetelmillä luontokartoitukset on tehty ja mikä on niihin kokonaisuudessa käytetty aika tunteina. Kartoitusreitit tulee esittää karttakuvissa.

Kasvillisuus- ja luontotyyppi-inventoinnit on toteutettu elo-syyskuussa kahden päivän aikana. Ajankohdan myöhäisyys ja kartoitukseen käytetty aika huomioiden suhteessa hankkeen laajuuteen, voidaan kasvillisuusinventointia pitää hyvin suppeana. Kasvillisuus- ja luontotyyppi-inventointia tulisi täydentää alkukesän lajiston osalta.

Vaikutukset linnustoon

Vaikutuksia linnustoon on selvitetty vuonna 2020 tehtyjen selvitysten, kuten pesimälinnuston, metsäkana- ja pöllöselvitysten avulla. Tuotantoalue sijaitsee metsähanhen päämuuttoreitillä. Arviointimenettelyyn sisältyy pesimälinnustoseelvitys, metsäkanalintujen soidinpaikkainventointi, pöllöselvitys, muuttolintuseelvitys ja petolintuseelvitys. Kesän 2024 petolintuseelvityksessä keskitytään erityisesti sääksien ja merikotkien lentoreitteihin alueella.

Luontoon kohdistuvat vaikutusarviointit tehdään asiantuntija-arvioina ja raportoidaan myös erillisessä luonto- ja linnustoseelvitysraportissa. Hankealueella on runsaasti ojittamattomia kangasmetsiä, joissa on havaittu paljon vanhan metsän lajeja, kuten metso, kanahaukka, töyhtötiainen, hömötiainen, palokärki ja pohjantikka.

YV: Hankealue sijaitsee merkittävällä lintujen muuttoreitillä ja hanke sijaitsee myös metsäkanalintujen ja petolintujen esiintymisalueella.

Muuttolintujen tarkkailu keväällä ja syksyllä on tehty yhteensä 20 päivän ajan. Esitettyä muuttolintujen tarkkailua tulee täydentää, koska arviointiohjelmassa esitetyt kartoituspäivät eivät ole riittäviä kuvaamaan muuttavaa linnustoa. Muuttolintujen muuttoreittien osalta tarvitaan riittävää tietoa yhteysvaikutusten arviointiin muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että linnuston kartoitusmenetelmien sekä tulosten tarkastelussa tulee noudattaa Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -julkaisua (Ympäristöministeriö 2016) sekä Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointiopasta (Suomen ympäristökeskus 2023). Alueen läpi muuttavaa linnustoa tulisi tarkastella 30 päivää kevätmuuton sekä 30 päivää syysmuuton aikana. Alueen läpi muuttavaa linnustoa tulee tarkkailla eri puolilta hankealuetta kattavan kuvan saamiseksi ja lisätä osaksi arviointia myös yöllä muuttavat lajit. Mikäli hankkeessa poiketaan ohjeistuksesta, tulee se perustella.

Maakuntakaavoituksen tueksi laaditussa selvityksessä "Tuulivoiman vaikutukset maa- ja merikotkaan sekä sääkseen Pohjanmaalla, Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla - viranomaisliite" todetaan, että alueelle jo kaavoitetut ja rakennetut tuulivoimalat huomioiden alueelle ei ole mahdollista lisärakentaa, ilman että riskiraja merikotkan kannalta ylittyy. Tästä syystä yhteysviranomaisen pitää tärkeänä törmäysmallinnusta alueella pesivistä suurista petolinnuista ja tuulivoimaloiden havaittavuuden lisäämiskeinojen kartoittamista törmäysvaikutuksien ehkäisemiseksi. Riskialttiit reviirit tulee huomioida voimalavapailla käytävillä saalistusvesille. Suurten päiväpetolintujen lisäksi tulee kartoittaa uhanalaisia lajeja, kuten keskikokoisia petolintuja, huuhkajaa, kuikkaa, kaakkuria ja muuttohaukkaa.

Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan Metsähallituksen lausunnon, jonka mukaan Maakotkaan kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi ja luotettavien johtopäätösten saamiseksi tarvitaan maastohavainnointia 100–200 tuntia. Selvitystä on tarpeen täydentää maastoseurannoilla tai keräämällä tietoa muiden tuulivoimahankkeiden ja maakuntakaavojen tueksi tehdyistä linnustoselvityksistä. Petolintujen seuranta tulee olla kattavasti ympärivuotisten havaintojen osalta.

Ohjelmassa on hyvin avattu pesimälinnuston selvittämisen metodiikka. Yhteysviranomaisen katsoo kuitenkin, että pistelaskenta ei riitä kattavasti selvittämään alueen pesimälinnustoa. Pesimälinnuston osalta tulee tehdä selvitykset LUOPAS-oppaan mukaisesti ja huomioida yölaulajat sekä uhanalaiset pienvesistöissä pesivät lajit. Luonnonvarakeskus huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset kannanvaihtelut, joten yhden vuoden havainnot voivat antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan vuosittaiset kannanvaihtelut ja maastokartoitusten lisäksi tulee hyödyntää myös olemassa olevaa tietoa. Pöllöselvityksen osalta tulee tehdä lisäkartoituksia tai perustella arviointiselostuksessa, miksi lisäkartoitusta ei ole tehty.

Vaikutukset muuhun eläimistöön

Vaikutusten arvioinneissa laaditaan mm. lepakko-, liito-orava- ja viitasammakkoselvitykset. Muun seudun EU:n luontodirektiivien mukaisen eläinlajiston, kuten saukon ja suurpetojen, esiintymispotentiaalia hankealueella on tarkasteltu maastoselvitysten kautta. Hankealueella ei havaittu suurpetojen esiintymistä, mutta alueella saattaa satunnaisesti liikkua karhuja, ilveksiä, susia ja ahmoja. Hankealueen pohjoiset osat kuuluvat vakiintuneeseen susireviiriin, jonka alue on 914 km². Metsäpeurojen esiintymisalueet ovat yli 15 kilometrin päässä, joten ohjelman mukaan tarkempaa metsäpeuraselvitystä ei pidetä tarpeellisenä. Suunnitellulla sähkönsiirtoreitillä tavataan samaa lajistoa kuin tuulivoima-alueella, ja alueella esiintyy yleisiä ja runsaslukuisia eläinlajeja, mutta ei luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeille tai muille huomionarvoisille lajeille tärkeitä elinympäristöjä.

YV: Alue sijoittuu Japon susilauman reviirin lounaisreunalle. Hankealueella saattaa sijaintinsa puolesta esiintyä kaikkia neljää suurpetoa (karhu, susi, ilves ja ahma), joten arviointiselostuksessa tulee arvioida, sijoittuuko hanke suurpetojen kannalta merkittävälle elinympäristölle. Luonnonvarakeskus kertoo lausunnossaan, että tehtyjen selvitysten avulla alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina ei voida määrittää.

3.5.2024

Lepakkokartoituksissa tulee hyödyntää tuoreinta Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeistusta, joka on julkaistu alkuvuodesta 2023. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti liito-oravakartoituksia tulee täydentää LUOPAS-oppaan mukaisesti, jotta kaikki lajin kulkureitit, lisääntymis- ja levähdyspaikat voidaan paikallistaa.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen vaikutukset maakuntakaavoissa osoitetulle ekologiselle yhteystarpeelle hankealueella tulee arvioida.

Vaikutukset Natura 2000-alueisiin, luonnonsuojelualueisiin ja suojeluohjelmien kohteisiin

Alle 10 kilometrin etäisyydelle voimaloista sijoittuu kolme Natura-aluetta. Lähin, Paljakanneva – Äkantmossen (FI0800025), sijoittuu noin 0,4 kilometrin etäisyydelle lähimmästä voimalasta hankealueen kaakkoispuolelle. Hankealue rajautuu Natura-alueen rajaan. Alue on liitetty Natura-verkostoon erityisten suojelutoimien alueena (SAC). Hankkeessa tehdään luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi Paljakanneva – Äkantmossenin (FI0800025/SAC) Natura-alueelle. Alle 10 kilometrin etäisyydelle VE1 voimaloista sijoittuu yhteensä kolme suojeluohjelma-aluetta ja 11 yksityismaiden suojelualuetta.

YV: Luonnonvarakeskus huomauttaa, että Natura-alueiden läheisyydessä on huomioitava herkäät lajit, joilla on laajat tilankäyttötarpeet ja niille tärkeät elinympäristöt. Tämä alue on valtakunnallisesti arvokas keidas- ja aapasuokompleksi, jolla on merkitystä boreaalisen metsäluonnon suojelussa. Myös läheisiin Natura-alueisiin kohdistuva meluhäiriö tulee huomioida.

Natura-arvioinnissa on huomioitava voimalapaikkojen lisäksi muut tuulivoimapuiston edellyttämät rakenteet, kuten sähkönsiirtoreitit, teiden kunnostustarve ja uudet tieyhteydet. Paljakanneva-Äkantmossenin Natura-alueen rajautuminen Vargitmossenin ja muiden tuulivoimapuistojen lähelle voi aiheuttaa yhteisvaikutuksia, jotka tulee selvittää.

Metsähallitus suosittelee päivittämään tietoja Paljakanneva-Äkantmossenin Natura-alueen linnustosta osana hankkeen pesimälinnustoselvitystä, jotta erityisesti suolinnustoon kohdistuvia vaikutuksia voidaan arvioida yksityiskohtaisesti.

Luonnonvarakeskus suosittaa noudattamaan varovaisuusperiaatetta ja välttämään tuulivoima-alueiden rakentamista luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeillä alueilla, lintujen muuttoreiteillä, viheryhteyskäytävillä

sekä suojelu- ja Natura-alueiden läheisyydessä. Suositeltu suojaetäisyys on viisi km.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Hankkeen vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen arvioidaan suurelta osin ihmisiin kohdistuvina vaikutuksina, sillä merkittävimmät alueen hyödynnettävät luonnonvarat, marjastus, sienestys ja metsästys, muodostavat pohjan alueen virkistyskäytölle. Lisäksi arvioidaan, miten hanke vaikuttaa lähivaikutusalueella mahdollisesti sijaitseviin maa-ainesten ottoalueisiin.

YV: Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostuksessa tulee arvioida hankkeen rakentamisessa syntyvän ylijäämämaan käytöstä ja käsittelystä aiheutuvat vaikutukset. Lisäksi tulee esittää arvio, missä määrin maarakentamisessa voidaan hyödyntää kierrätysmateriaaleja.

Vöyrin kunta huomauttaa, että Fulbergin päätyalueella on vain yksi maa-aineslupa, joka on voimassa 27.1.2028 asti.

Vaikutukset liikenteeseen

Liikennevaikutusten arvioinnissa kerrotaan hankkeen vaikutuksista tie- ja lentoliikenteeseen. Arvioinnissa keskitytään hankkeen vaikutuksiin liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, meluvaikutuksiin sekä hankealueen tiestön ja siltojen kuntoon liittyen.

YV: Arvioinnissa tulee huomioida liikenteen vaikutukset alueen asukkaisiin sekä kuvata ne toimet, joilla liikenteestä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia pyritään minimoimaan. Arvioinnissa tulee esittää kuljetusreittivaihtoehdot, niihin liittyvät mahdolliset ongelmakohdat sekä keinot, joilla mahdollisia haittavaikutuksia voidaan lieventää. Yhteysviranomaisen pyytää myös huomioimaan Väyläviraston ja EteläPohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen asiantuntijakommentissa todetut ohjeet ja määräykset. Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa tuulivoima-alueen pohjoisosan poikki on osoitettu raideliikenteen yhteystarve mikä tulee ottaa huomioon arviointiselostuksessa.

Vaikutukset tutkien toimintaan ja viestintäyhteyksiin

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankealueen läheisyydessä tv-vastaanotto tapahtuu Lapuan radio- ja tv-asemalta. Tuulivoimalat voivat aiheuttaa häiriöitä antenni-tv- vastaanottoon, mikäli tuulivoimalat sijoittuvat lähetaseman ja vastaanottimen väliin. Vargitmossenin tuulivoima-alueen luoteispuolelle, minne häiriöitä teoreettisesti voisi aiheutua, sijoittuu jonkin

3.5.2024

verran haja-asutusta. Lähin Ilmatieteen laitoksen säätutka sijaitsee Vimpelin Lakeaharjussa noin 60 kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

YV: Hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Alueen eri hankkeilla on vaikutusta antenni- tv:n vastaanottoon ja sitä kautta muun muassa yleiseen turvallisuuteen. Digita Oy huomauttaa, että antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntyminen estämiseksi on tärkeää tutkia hankkeen vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo suunnitteluvaiheessa ja hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi ja tarvittaessa täsmentää, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Traficom pitää myös tärkeänä alueen yhteisvaikutuksien riittävän tarkastelun ja pyytää olemaan yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla 30 kilometrin etäisyydeltä hankealueesta.

Telia Finland Oyj huomauttaa lisäksi, että sähkönsiirtojohtoista tulee tehdä hankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta. Puolustusvoimat, 2. logistiikkarykmentti huomauttaa, että hankevastaavan tulee saada ajantasaisiin hanketietoihin perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslauseke ennen tuulivoimaloiden rakentamisen mahdollistavan kaavan hyväksymistä. Ilmatieteenlaitos huomauttaa, että alueella on runsaasti tuulivoimaa ja ne aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimuksiin ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun. Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan edellä mainitut asiat arvioinnissa ja hankkeen suunnittelussa.

Ympäristö- ja turvallisuusriskit

Arviointimenettelyssä arvioidaan sen hetkisten teknisten suunnitelmien perusteella, toteutuvatko tuulivoimahankkeessa yleisesti esitetyt turvaetäisyydet. Lisäksi tunnistetaan hankkeeseen liittyvät ympäristö- ja turvallisuusriskit ja mahdolliset häiriötapahtumat koko hankkeen elinkaaren aikana sekä arvioidaan niiden todennäköisyydet ja pohditaan keinoja mahdollisten riskien vähentämiseksi ja estämiseksi. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

YV: Arvioinnissa tulee tarkastella muun muassa poikkeuksellisista sääolosuhteista, jään tai lapojen putoamisesta, tulipaloista ja öljyvahingoista aiheutuvia riskejä ja niiden seurauksia sekä riskien

ehkäisykeinoja. Rakenteiden suunnittelussa tulee huomioida riittävät suojaetäisyydet muun muassa tiestöön ja voimajohtoalueisiin, sekä lisäksi lentoestekorkeudet alueella, Puolustusvoimien toiminta, palo- ja liikenneturvallisuus. Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan suunnittelussa myös Pelastusviranomaisen lausunnon, jonka mukaan rakennuksia, virkistysreittejä tai muita yleisiä alueita ei tule sijoittaa 600 metriä lähemmäksi tuulivoimaloita, jollei riskianalyysin perusteella voida osoittaa, että pienempiä suojaetäisyyksiä voidaan soveltaa.

Hankkeiden yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutuksia tarkastellaan ja arvioidaan olemassa olevien tuulivoimahankkeiden sekä suunnitteilla olevien hankkeiden osalta. Vaikutuksia tarkastellaan ja arvioidaan ohjelman mukaan muun muassa arvokkaiden maiseman, linnuston sekä ihmisten elinolojen ja viihtyvyyden osalta. Arviointi tehdään eri hankkeiden vaikutuksista saatavilla olevien tietojen perusteella.

YV: Hankkeen läheisyydessä sijaitsee useita suunniteltuja, rakenteilla olevia tai jo toiminnassa olevia tuulivoimaloiden alueita ja niiden sähkönsiirtoreittejä. Arviointiohjelmassa on eritelty muut alle 30 kilometrin etäisyydelle sijoittuvat hankkeen yhteisvaikutuksien osalta merkittävät hankkeet. Tuotannossa tai rakenteilla olevia tuulivoimahankkeita on 10 kappaletta, joiden etäisyys vaihtelee 0,5–27,9 km välillä. Vielä suunnitteilla olevia tuulivoimahankkeita on yhteensä 13 kappaletta, joiden etäisyys Vargitmossenin hankealueesta vaihtelee 3,2–23,0 km välillä. Vargitmossenin hankealue muodostaa yhdessä läheisen toiminnassa olevan Storbackenin tuulivoima-alueen ja rakenteilla olevan Mörknässkogenin tuulivoima-alueen kanssa merkittävän tuulivoimaloiden alueiden keskittymän. Yhteisvaikutusten arviointi tulee näin ollen olemaan merkityksellinen ja olennainen osa arviointia. Tuulivoimahankkeiden ja niiden sähkönsiirtoreittien yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee arvioida erityisesti ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia. Hankkeiden yhteiset maisema-, varjostus- ja meluvaikutukset tulee arvioida perusteellisesti. Alle viiden kilometrin etäisyydellä sijaitsevien hankkeiden osalta melun ja varjostuksen yhteisvaikutuksien arviointi tulee perustua mallinnuksiin. Arviointiselostuksessa tulee esittää ja huomioida maisemavaikutusten arvioinnissa käytettävän vaikutusalueen etäisyydellä sijaitsevat rakennetut tai suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet. Hankkeiden määrä tulee tarkistaa ja selostuksessa tulee esittää ajantasaiset tiedot vaikutusalueelle sijoittuvista hankkeista, niiden alueista, voimaloiden määrästä ja toteutusvaiheista. Arvioinnissa tulee huomioida

myös hankkeiden yhteisvaikutukset linnustoon, muun muassa päiväpetolintujen elinympäristöihin ja muuttolintujen levähdysalueisiin, luonnonsuojelualueisiin, luonnon pirstoutumiseen, direktiivilajien elinolosuhteisiin sekä muuhun eläimistöön, elinmahdollisuuksien muutoksiin ja ekologisiin käytäviin.

Epävarmuustekijät ja haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot

Arviointiohjelmassa todetaan keskeisimmät arviointiin liittyvät epävarmuustekijät, kuten käytössä oleviin ympäristötietoihin ja vaikutusten arviointiin liittyvät oletukset ja yleistykset, ja käytettävissä olevat alustavat tekniset tiedot. Saatavilla olevien tai muodostettavien lähtötietojen tarkkuus vaihtelee. Hankkeen toteuttamiseen ja suunnitelmien etenemiseen liittyy myös epävarmuuksia.

Arvioinnin aikana etsitään mahdollisuuksia vähentää hankkeesta aiheutuvia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Yksityiskohtaisemmat tekniset ratkaisut selvitetään ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen tapahtuvassa jatkosuunnittelussa. Mahdolliset haittojen vähentämis- ja lieventämistoimet esitetään arviointiselostuksessa.

YV: Arvioinnissa käytetyt ja tehdyt oletukset sekä epävarmuustekijät ja niiden vaikutus arvioinnin lopputulokseen tulee esittää arviointiselostuksessa. Arviointiin liittyvät epävarmuustekijät tulee esittää vaikutuskohteittain. Esittävien haitallisten vaikutusten vähentämiskeinojen tulee olla toteutuskelpoisia ja riittävän konkreettisia.

Vaikutusten seuranta

Arviointiselostukseen laaditaan arvioitujen vaikutusten ja niiden merkittävyyden perusteella suunnitelma hankkeen vaikutusten seuraamiseksi.

YV: Vaikutusten seurannan tarve tulee määrittää hankkeen vaikutusten ja niiden merkittävyyden perusteella. Esitetyt seurannat tulee olla selkeästi rajattuja niin, että ne ovat toteutettavissa.

YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelmassa on esitetty YVA-menettelyn periaatteet, alustava aikataulu sekä suunnitelma osallistumisen järjestämisestä ja tiedottamisesta. YVA-menettelyn alkuvaiheessa on järjestetty ennakkoneuvottelu. Hankkeelle on perustettu seurantaryhmä, joka kokoontuu kerran YVA-menettelyn ohjelmavaiheessa ja kerran selostusvaiheessa.

YV: Esitys osallistumisen järjestämisestä vastaa YVA-lain periaatteita. YVA-menettelyn keskeisenä tavoitteena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia, joten yhteysviranomainen muistuttaa, että arviointimenettelyn aikana tehtävään tiedottamiseen ja asianosaisten palautteen antomahdollisuuksiin tulee panostaa riittävästi.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen mukaan arviointiohjelmassa tulee esittää arviointiohjelman laatijoiden pätevyys.

YV: Arviointiohjelmassa on esitetty selkeästi arviointiin osallistuvat henkilöt, henkilöiden koulutus ja työkokemus sekä heidän roolinsa arvioinnissa. Arviointiohjelma on kokonaisuutena helppolukuinen ja se on laadittu riittävällä asiantuntemuksella.

ARVIOINTIOHJELMALAUSUNNON TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

ELY-keskus toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/vargitmossen-tuulivoima-YVA.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 8 000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11-17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (TEM/2022/223) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 20223 2 §.

Asian on esitellyt Ylitarkastaja Sara Hästbacka ja ratkaissut Johtava asiantuntija Elina Venetjoki.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet

Lausunnot, mielipiteet ja asiantuntijakomentit
Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Jakelu

Kustens Vind Oy Ab
FCG Finnish Consulting Group Oy
Vöyrin kunta
Kauhavan kunta

Tämä asiakirja EPOELY/3426/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
EPOELY/3426/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hästbacka Sara 03.05.2024 12:08

Ratkaisija Venetjoki Elina 03.05.2024 12:08

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkäsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.